

SAMVERKAN FÖR BÄTTRE LÄKEMEDELSBEHANDLING AV ÄLDRE



PRO



SENIORER I TIDEN
INFLYTANDE • VALFRIBET • LIVSKVALITET

**APOTEKET
FARMACI**

ÄLDRES LÄKEMEDELSBEHANDLING MÅSTE FÖRBÄTTRAS

ÄLDRES LÄKEMEDELSBEHANDLING PÅ AGENDAN

Äldre patienters läkemedelsbehandling har det senaste året fått allt större utrymme i samhällsdebatten. Fallet med Gulli, som uppmärksammades redan hösten 08, har berört och engagerat många och fått politiker och samhällsdebattörer att aktivt ta upp frågan. Efter flera uppmärksammade fall avser nu regeringen att införa skärpta regler för läkemedelsbehandling av äldre. En nationell strategi och handlingsplan skall utarbetas av berörda myndigheter. Läkemedelsverket, Socialstyrelsen, Tandvårds- och Läkemedelsförmånsnämnden, Sveriges Kommuner och Landsting ska samverka kring en förstudie som bl.a. berör äldres läkemedelsanvändning. Detta är vällovligt, men liknande initiativ har tidigare tagits utan att det resulterat i förbättringar för äldre multisjuka patienter.

Det finns en hel del som kan göras redan idag för att förbättra läkemedelsbehandlingen. En av de viktigaste åtgärderna är att varje multisjuk patient får en läkare med totalansvar för patientens behandling, inklusive läkemedel. En annan angelägen insats är att läkemedelsgenomgångar används på ett systematiskt sätt inom vård och omsorg runt om i landet. Läkemedelsgenomgångar är en metod där läkare, apotekare och vårdpersonal samverkar för att anpassa behandlingen till varje patients situation och behov. Det saknas dock kunskap om hur läkemedelsbehandling av multisjuka äldre patienter kan anpassas för att skapa största möjliga nytta för den enskilde. Detta behöver förbättras t.ex. inom ramen för den handlingsplan som myndigheterna nu fått regeringens uppdrag att utarbeta. På sikt behövs en lagstiftning som garanterar alla äldre över 75 år en systematisk genomgång av sin läkemedelsbehandling. En sådan lagstiftning finns i andra länder som t ex i Storbritannien.

Sedan år 2006 har regeringen skjutit till stimulansmedel för att öka användandet av läkemedelsgenomgångar. Endast nio procent av stimulansmedlen under 2007-2008 användes för läkemedelsgenomgångar. Av de stimulansmedel som beviljades till kommuner och landsting så utnyttjades bara hälften.

KRAV FÖR BÄTTRE LÄKEMEDELSBEHANDLING AV ÄLDRE

Pensionärsorganisationerna har en stor kännedom om äldres hälsa och livskvalitet. En dialog har inletts med Apoteket Farmaci som har gedigna kunskaper om äldres läkemedelsanvändning. PRO och SPF kan tillsammans med Apoteket Farmaci driva på processen med de äldres läkemedelsanvändning och hälsa i fokus. Det finns en samsyn när det gäller problemets omfattning och angelägenhetsgrad, och det finns en vilja och resurser att skapa förändring, nationellt, regionalt och lokalt.

Genom att ställa följande krav kan vi tillsammans bidra till en bättre läkemedelsbehandling för äldre och multisjuka:

1. Varje äldre patient skall ha en läkare med totalansvar för patientens hela behandling. En av fem 75-åringar tar fler än tio mediciner dagligen, mediciner som många gånger skrivits ut av olika läkare och utan att läkare fått en samlad bild av individens läkemedelsbehandling. Detta kan leda till att medicinen inte får önskad effekt, eller leder till onödiga biverkningar eller sjukdom. Det innebär ökat lidande för den enskilde och betydande kostnader för samhället. För att komma till rätta med detta kräver vi att det finns en ansvarig läkare, eller ett ansvarigt vårdteam för varje äldre patient. En ansvarig som kan säkerställa en optimal läkemedelsbehandling och användning utifrån varje enskild individs behov. I dagens sjukvårdssystem är det läkaren som har det formella ansvaret för läkemedelsförskrivningen.



2. Kunskapen måste förbättras om hur man ska behandla sjuka äldre för att skapa största möjliga nytta för patienten. Det finns bristande kunskaper om läkemedels effekter hos äldre och om hur man ska behandla sjuka äldre för att skapa största möjliga nytta för den enskilde. Äldre människor får ofta mediciner utan att veta vad de är bra för och hur behandlingen påverkas av andra mediciner eller hälsoprodukter som de tar. Detta kan få konsekvenser för följsamheten till behandling, livskvaliteten och behandlingsresultatet. Sjukvården behöver ta ett samlat grepp för att förbättra läkemedelsbehandlingen av äldre. Äldre människor behöver ökade kunskaper om sina mediciner för att våga ställa rätt frågor i kontakten med vården och för att kunna få optimal nytta av sina mediciner.

3. Läkemedelsgenomgångar behöver användas systematiskt för att skapa optimal patientnytta, och bli ett kostnadseffektivt verktyg för vård och omsorg. Läkemedelsgenomgångar är en metod där läkare, apotekare och vårdpersonal samverkar för att gå igenom och anpassa läkemedelsbehandlingen till varje enskild patients situation och behov. Läkemedelsgenomgångarna kan genomföras på sjukhus, vårdcentral eller äldreboenden. Resultatet kan innebära att läkemedel byts ut, dosering justeras, beredningsform ändras, men många gånger också att läkemedel sätts ut. En systematisk användning av läkemedelsgenomgångar bidrar till bättre hälsa och livskvalitet, minskar behovet av sjukvård och sparar kostnader för samhället.

GEMENSAM INRIKTNING

Parterna avser att tillsammans utforma en nationell strategi för att förbättra läkemedelsbehandlingen av äldre. Och därigenom skapa konkreta resultat då det gäller hälsa och livskvalitet. Parterna avser också att försöka påverka politiska beslutsfattare regionalt och lokalt för att se till att läkemedelsgenomgångar genomförs systematiskt och att uppföljning av äldres hälsa och läkemedelsanvändning erbjuds alla 75 år och äldre.

STRATEGIER FÖR SAMVERKAN

I det första steget skapas förankring och "kundtryck" genom lokala studie- och opinionsbildningsaktiviteter. Insatserna inleds under våren 2010 med fokus på att det är valår. Ambitionen bör därefter vara att samarbetet och opinionsbildningen fortsätter under hela nästa mandatperiod mot kommuner, landsting och riksdag dvs fram till år 2014. Utvärdering av arbetet sker löpande vad det gäller andelen äldre patienter som har läkare med totalansvar för behandlingen samt andelen äldre patienter som regelbundet får läkemedelsgenomgång.

- Genom att få till stånd under våren 2011 en hearing i riksdagen om hur äldres läkemedelsbehandling kan förbättras bidrar vi till att sätta frågan på den politiska dagordningen under den kommande mandatperioden för riksdag, landsting och kommuner.
- De regionala och lokala pensionärsorganisationerna bör medverka till att öka kunskaperna om äldres läkemedelsbehandling hos brukare och anhöriga, samt påverka politiker och tjänstemän i kommuner och landsting, så att läkemedelsgenomgångar används mer systematiskt inom äldreomsorgen. SPF och PRO bör också ta initiativ till regionala hearingar i utvalda landsting, för att få fram handlingsplaner som syftar till att förbättra läkemedelsbehandlingen av äldre.

PRO, SPF och Apoteket Farmaci är överens om att detta ska utgöra grunden för det samarbete som parterna ska bedriva för att förbättra läkemedelsbehandlingen för äldre.

Stockholm i januari 2010.

